

การจัดการความรู้ที่ 3 การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ประเด็นความรู้ การถ่ายทอดองค์ความรู้ในงานสู่การปฏิบัติ

เรื่อง ลง(พื้นที่/ชุมชน)ง่าย ได้ใจ(ชุมชน) ได้ตั้งค์(งบประมาณ)

โดย นายภูติท อักษรดิษฐ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

หลักการและเหตุผลที่เลือกองค์ความรู้

การค้นคว้าความรู้ที่สำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนคงไม่พ้นการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายที่เราอยากจะเป็นนั่นก็คือ “วิทยาลัยแม่ฮ่องสอนเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นสถานที่ตั้งของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน และในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนจะต้องมีสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนอีกด้วย จากประสบการณ์ทำงานของนักวิเคราะห์นโยบายและแผน สังกัดวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนได้ศึกษา ค้นคว้าความรู้ในตำแหน่งนี้มาโดยตลอด ซึ่งจากเดิมนั้นตำแหน่งนี้ ไม่มีบุคลากรทำงานนี้ จึงไม่มีทั้งพี่เลี้ยง หรือแม้แต่กระทั่งเอกสารที่ดำเนินงานเกี่ยวกับตำแหน่งนี้เลย ทำให้ไม่ทราบกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

จากปัญหาในครั้งนั้นก็ทำให้เกิดแนวความคิดในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ที่สำคัญในตำแหน่งนี้มากยิ่งขึ้น และได้มีโอกาสได้ร่วมงานการจัดทำแผนต่างๆ กับทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งเป็นหน่วยงานภายนอก ซึ่งเป็นแหล่งงบประมาณที่เป็นการบูรณางานวิชาการกับหน่วยงานต่างๆในจังหวัดแม่ฮ่องสอน อาทิ เช่น ในปีงบประมาณที่ผ่านมาผมได้เอาร่วมการจัดทำแผนโครงการในพระราชดำริซึ่งจัดทำเป็นแผนแม่บท 5 ปี และได้จัดโครงการตามงบประมาณให้สอดคล้องบรรจุในแผนดังกล่าว และร่วมจัดทำแผนการพัฒนาการศึกษาชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งทาง สพฐ.เขตที่ 1 จังหวัดแม่ฮ่อง โดยให้ความสำคัญในการผลิตครูคืนถิ่นในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและช่วยพัฒนาบุคลากรครูในจังหวัด สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราโชบายระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (พ.ศ.2559 - 2563) ฉบับปรับปรุงปี 2560 และแผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน 5 ปี พ.ศ. 2561 – 2565 และยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอีกด้วย

การออกไปทำแผนร่วมกับหน่วยงานต่างๆ จึงทำให้เกิดแนวคิดที่สำคัญในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมตามแผนต่างๆ ควรมีโครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และแผนวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน จัดเก็บเป็นคลังโครงการ พร้อมทั้งจะนำเสนอตามแผนต่างๆ และเมื่อได้เข้าร่วมการจัดทำแผนจึงพร้อมนำเสนอโครงการให้กับคณาจารย์และบุคลากรของวิทยาลัย

นั่นเอง แต่การที่จะได้โครงการที่สอดคล้องตามแผนนั้นก็ต้องผ่านการค้นคว้า ศึกษาหาข้อมูลแนวทางในการจัดทำซึ่งใช้เวลามาก และพบปัญหาต่างๆ ในการเขียนโครงการ อาทิเช่น เขียนหลักการและเหตุผลไม่สอดคล้อง วัตถุประสงค์และตัวชี้วัดไม่สอดคล้องและไม่สามารถวัดประเมินผลได้ เขียนค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้อง ไม่ถูกระเบียบ กิจกรรมกับงบประมาณไม่สอดคล้องกับบ้าง ทำให้ต้องกลับมาแก้ไขใหม่หลายครั้ง เขียนแล้วเบิกไม่ได้ เขียนไม่ชัดเจน เป็นต้น ทำให้เมื่อเขียนขออนุมัติโครงการจากทางมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โครงการวิจัย โครงการบูรณาการกับท้องถิ่น โครงการยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งโครงการภายในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงทำให้ไม่ได้รับอนุมัติงบประมาณ

ดังนั้น ฝ่ายนโยบายและแผน สำนักงานคณบดีวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน จึงคิดจัดทำคู่มือการเขียนโครงการเพื่อขออนุมัติงบประมาณเชิงบูรณาการ ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 3 ในชื่อ ลง(พื้นที่/ชุมชน)ง่าย ได้ใจ(ชุมชน) ได้ตั้งค์(งบประมาณ) นี้ขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการลงพื้นที่บริการวิชาการ การวิจัย และการเขียนขออนุมัติงบประมาณของคณาจารย์และบุคลากรวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

สรุปผลการดำเนินงานตามขั้นตอน KM 7 ขั้นตอน

1. การกำหนดความรู้หลักที่จำเป็น (บ่งชี้ความรู้)

การจัดทำงบประมาณนั้นเป็นกระบวนการสำคัญเพื่อให้ได้แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย/วิสัยทัศน์ ที่เราอยากจะเป็นนั่นก็คือ “วิทยาลัยแม่ฮ่องสอนเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ซึ่งวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนได้จัดทำ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ให้มีความสอดคล้องอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เราบรรลุเป้าหมาย ในปีงบประมาณ 2561 ได้พัฒนาให้เห็นผลชัดเจนมากยิ่งขึ้นตามกรอบแนวคิด เพื่อขับเคลื่อน โครงการยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยการขับเคลื่อนของ อ.ดร.ณัด บุญชัย รองอธิการบดีม.ราชภัฏเชียงใหม่

2. การเสาะหาความรู้ที่ต้องการ (การสร้างและแสวงหาความรู้)

ได้ศึกษาเอกสาร หนังสือ ตำรา แนวการในการจัดทำงบประมาณ การประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงการอบรมเชิงปฏิบัติการต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองและงานที่ได้รับมอบหมาย อาทิเช่น เข้าร่วมการอบรมการเขียนโครงการเชิงบูรณาการ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ในปีงบประมาณ 2560 ทำให้ได้ความรู้เรื่อง “สมการ/Simple Rule” ของการคิดเชิงกลยุทธ์

เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในปีงบประมาณ 2561 ทำให้ได้ความรู้เรื่อง “การ Re-Profile แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ให้เข้ากับมหาวิทยาลัย”

เป้าหมาย แผนพัฒนา 12 และแผน 20	มั่นคง	มั่งคั่ง	ยั่งยืน
Re-Profile	ผลิตบัณฑิต	วิจัย	บริการวิชาการ
HOW	เท่าเทียม ทั่วถึง	เพิ่ม สร้าง	เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
TOOL	University	ความคิดสร้างสรรค์ (นวัตกรรม)	พลังงานทดแทน
FOR	ลดความเหลื่อมล้ำ	มูลค่า คุณค่า การมีงาน ทำ (แก้ไขรายได้ปาน กลาง MTI)	เพิ่มสมดุลให้กับ ทรัพยากรของประเทศ
พอเพียง	ยุทธศาสตร์	สร้างความเข้มแข็งจาก ภายในชุมชน	เชื่อมโยงกับประชาคม โลก (แข่งขันกับนานา ประเทศได้)

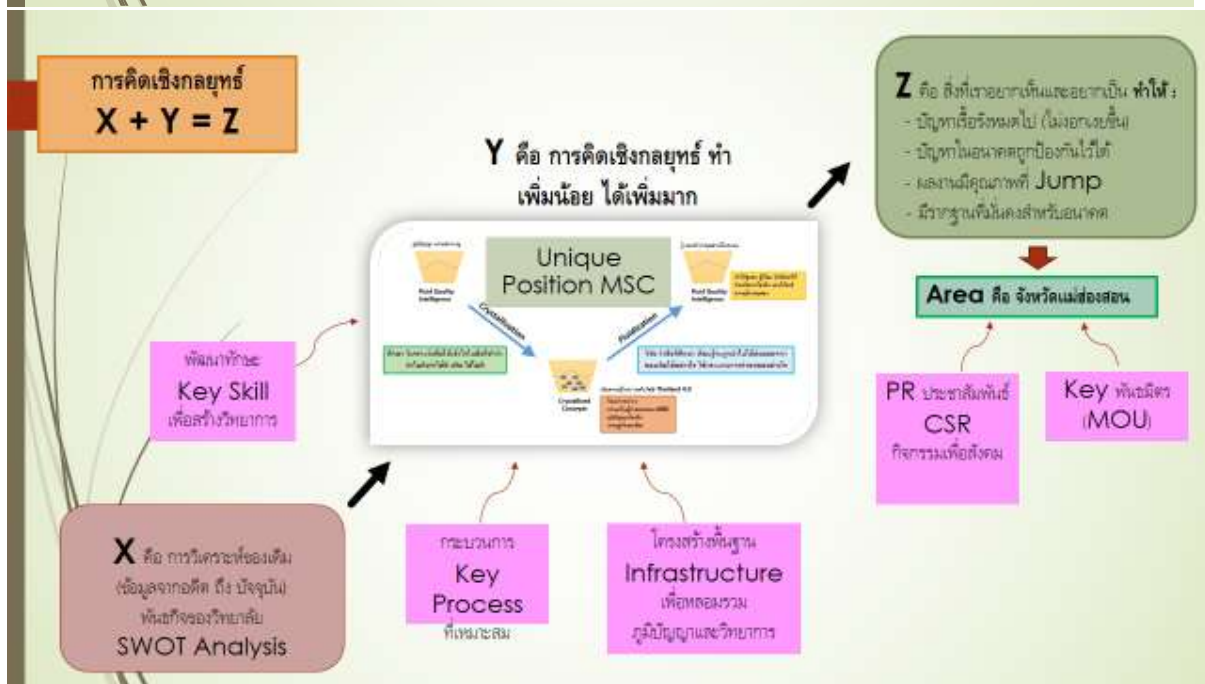
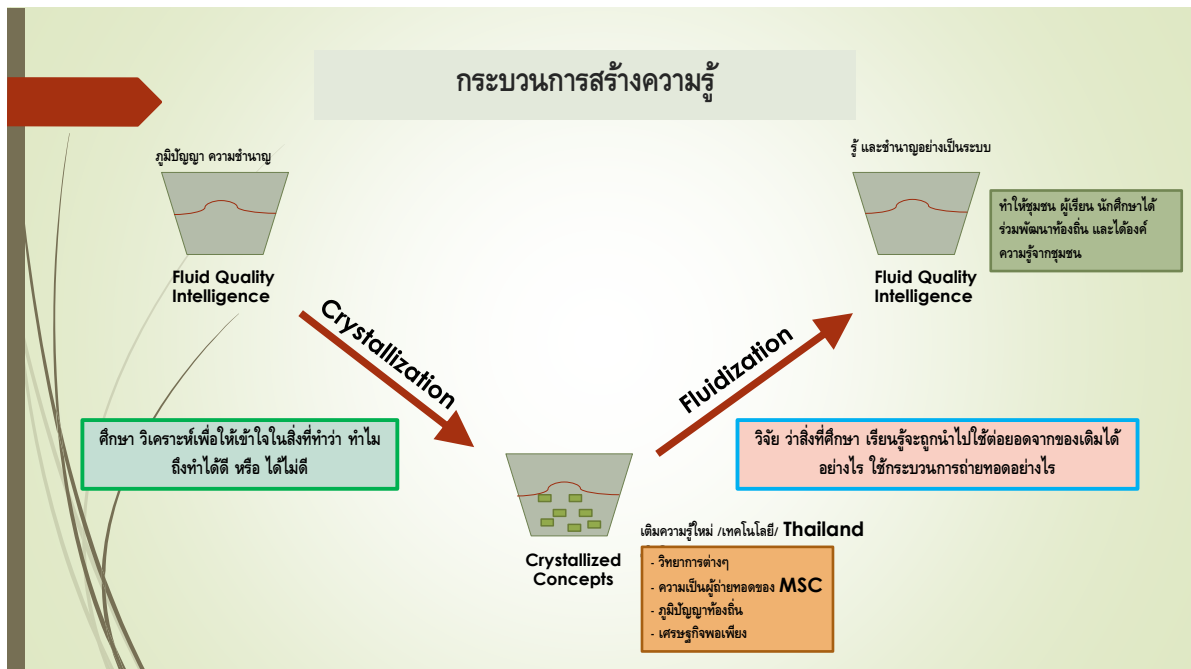
และในปีงบประมาณ 2562 ได้ศึกษากระบวนการแสวงหาความรู้ใหม่ ผ่านกระบวนการปฏิบัติร่วมกันของชุมชนท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง/การพัฒนา เป็นงานของคนท้องถิ่น เพื่อคนท้องถิ่น เน้นการมาร่วมทำวิจัยของชาวบ้าน เจ้าของปัญหาเป็นผู้ปฏิบัติการลงมือทำวิจัยเอง เพื่อแก้ไขปัญหา นั่นคือ การการวิจัยเพื่อท้องถิ่น (CBR : Community Based Research)

แผนภาพ โลกทัศน์ร่วม การมีส่วนร่วม

3. การสร้างความรู้/แนวปฏิบัติ (การจัดความรู้ให้เป็นระบบ และการประมวลผลและกลั่นกรองความรู้)

ได้ใช้กระบวนการจัดการความรู้ KM ในการจัดทำแนวปฏิบัติการเขียนโครงการเพื่อขออนุมัติงบประมาณเชิงบูรณาการร่วมกับคณบดี รองคณบดี หัวหน้าภาค และหัวหน้าสำนักงาน เพื่อร่วมรวมสร้างแนวปฏิบัติที่ดีในการขออนุมัติโครงการ ซึ่งได้กระบวนการในการจัดทำโครงการ และได้(ร่าง) คู่มือการเขียนโครงการเชิงบูรณาการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นกับการเรียนการสอน เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงจึงสร้างช่องทาง Download ในเว็บไซต์ของวิทยาลัยและเผยแพร่ให้บุคลากรได้รับทราบผ่านการประชุมประจำเดือนของวิทยาลัย

แผนการพัฒนากระบวนการผลิตเนื้อและผลิตภัณฑ์ไก่แม่ฮ่องสอนให้เป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและการท่องเที่ยว

4. 4. การประยุกต์ให้ความรู้/แนวปฏิบัติในงาน (การเข้าถึงความรู้)

ดำเนินการประยุกต์ให้ความรู้ในการจัดการความรู้ KM ประจำปีของวิทยาลัยเพื่อเป็นการอบรมการใช้คู่มือฯ ให้กับบุคลากรวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน

และประยุกต์ให้ความรู้ในกระบวนการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วยดำเนินงาน 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การเตรียมการ เตรียมชุมชน ใช้เวทีประชุมชี้แจง

ระยะที่ 2 ระยะดำเนินการ

ระยะที่ 3 การสรุปผลและเขียนแผนการวิจัย

ภาพที่ 10: การพัฒนาชุมชนบ้านป่าแปะ

สืบสาน (การวิจัย)	การพัฒนาชุมชนบ้านป่าแปะ	
	ภคศาสตร์ (การส่งเสริม)	ประชาสาร (การให้ประโยชน์)
สำรวจ ศึกษา วิเคราะห์ ศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ (สถานะที่สอดคล้องกับ) วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น วิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ เพื่อค้นหาชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนา การวิเคราะห์ตามความจำเป็นพื้นฐาน 7 ด้าน 1. ด้านเศรษฐกิจ 2. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 3. ด้านศิลปวัฒนธรรม-ประเพณี-วิถีชีวิตของชุมชน 4. ด้านการศึกษา 5. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน 6. ด้านการโครงสร้างพื้นฐาน 7. ด้านสาธารณสุข	การจัดการข้อมูลภาพรวม การสร้างองค์ความรู้ด้านการผลิต การสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการการผลิต การจัดการองค์ความรู้ด้านการตลาด การสร้างเครือข่ายเกษตรกรรม (cluster of producers) การสร้างเครือข่ายเกษตรกร การสร้างเครือข่ายการค้าไปรษณีย์ การสร้างเครือข่ายการจัดการผลิต การจัดการตามแปรรูป โรงแปรรูปเนื้อหมูแปรรูป การแปรรูปผลไม้ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น การบรรจุภัณฑ์ ลักษณะของสัตว์ชนิด	การจัดการการตลาด การสร้างแบรนด์ การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ในช่องทางต่างๆ เช่น band, logo, souvenirs, key tag, backdrop การโฆษณาประชาสัมพันธ์ออนไลน์ การส่งเสริมสินค้า การเชื่อมโยงกับสินค้าที่มีศักยภาพ การเชื่อมโยงกับสินค้า เช่น GAP, ปลอดภัย การให้คำแนะนำ ตลาดสินค้าทั่วไป เช่น สินค้า ผลิตจากต่างๆ ตลาดสินค้าเฉพาะ (made to order)
ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ 1. จำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของชุมชน 2. ศูนย์จำหน่ายสินค้าที่เป็นมาตรฐานที่สามารถเข้ามาติดต่อ และประสานงาน และประชาสัมพันธ์	พัฒนาศูนย์ผลิต การผลิตอาหาร การผลิตและจัดการการผลิต (cluster) การแปรรูปผลไม้ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ บทเรียนท้องถิ่นและการจัดการเรียนรู้ ชุมชนบ้านป่าแปะ ฝึกอบรมการจัดการเรียนการสอน	การตรวจสอบย้อนกลับสินค้า (traceability) การจัดทำฐานข้อมูลผู้ผลิตและโรงงาน การเชื่อมโยงฐานข้อมูลผู้ผลิตและโรงงานแปรรูป การจัดการระบบการตรวจสอบย้อนกลับ การสนับสนุนการท่องเที่ยว Home stay, Cultural tourism

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การนำความรู้/แนวปฏิบัติไปใช้

ได้นำคู่มือและแนวปฏิบัติไปใช้ในการเขียนโครงการในปีงบประมาณ 2562 และได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลกับบุคลากรวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนเพื่อนำมาปรับปรุงคู่มือให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

6. การปรับปรุงเป็นชุดความรู้/แนวปฏิบัติ

จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในนั้น ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ กับบุคลากรวิทยาลัยแม่ฮ่องสอนเพื่อนำมาปรับปรุงคู่มือให้มีความสมบูรณ์ ความเหมาะสมต่อการใช้งานมากยิ่งขึ้น ในชื่อ “ลงพื้นที่(ง่าย) ได้ใจ(ชุมชน) ได้ตั้งค์ (งบประมาณ)”

6. การปรับปรุงเป็นชุดความรู้/แนวปฏิบัติ ปี 60

ปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอให้สื่อสารและเข้าใจ ในชื่อ “เขียน (โครงการ) ได้ง่ายจัง”

6. การปรับปรุงเป็นชุดความรู้/แนวปฏิบัติ ปี 61

ปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอให้สื่อสารและเข้าใจ ในชื่อ “เขียน (โครงการ)ง่ายได้ตั้งค์ (งบประมาณ)”

และในปีงบประมาณ 2562 ปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอให้สื่อสารและเข้าใจ ในชื่อ “ลง(พื้นที่/ชุมชน)ง่าย ได้ใจ(ชุมชน) ได้ตั้งค์(งบประมาณ)” เป้าประสงค์เพื่อ นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง และพัฒนาชุมชนเป้าหมายในด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สิ่งแวดล้อม และสังคม

7. การประเมินผลการดำเนินงานและการบูรณาการงานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ในปีงบประมาณ 2562

ในปีงบประมาณ 2562 ได้รับอนุมัติงบประมาณเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2561 คิดเป็น 82.61% และเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลตั้งแต่ปีงบประมาณ 2560 - 2561 จะเห็นถึงงบประมาณที่ได้เพิ่มมากขึ้นอย่าง
 ช้ ด เ จ น
 นี้ก็คือการวัดผลสำเร็จของกระบวนการจัดการความรู้จากคู่มือ/แนวปฏิบัติที่ดีเรื่อง “ลง(พื้นที่/ชุมชน)ง่าย ได้
 ใจ(ชุมชน) ได้ตั้งค์ (งบประมาณ) ”

การวัดผลสำเร็จ

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ก่อนดำเนินการ	หลังการดำเนินการ
โครงการวิจัย/งานบริการวิชาการที่ได้รับอนุมัติและมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี	จำนวนโครงการ/งานวิจัยที่ได้รับอนุมัติงบประมาณเพิ่มมากขึ้น	ปีงบประมาณ 61 จำนวน 10 โครงการ เป็นเงิน 1,541,120 บาท	ปีงบประมาณ 62 จำนวน 45โครงการ เป็นเงิน 8,862,000 บาท

